

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms

2022-02-14 Nr. (18.18-31-1 Mr) R-743

DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO PERMOKOS GRAŽINIMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos¹ primena, kad nuolatiniai Lietuvos gyventojai², pageidaujantys pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis ir susigrąžinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo 2021 m. mokestinio laikotarpio pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį, turi deklaruoti metines pajamas.

Kas gali susigrąžinti pajamų mokesčio permoką?

Pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis ir susigrąžinti išskaičiuoto (sumokėto) pajamų mokesčio dalį gali gyventojai, kurie 2021 metais:

1. gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų³, bet nepasinaudojo metiniu NPD⁴.

NPD – pajamų mokesčio lengvata, kurią pritaikius, su darbo santykiais susijusių pajamų suma, atitinkanti NPD sumą, yra neapmokestinama pajamų mokesčiu. Jeigu šia mokesčio lengvata gyventojai 2021 m. nepasinaudojo, t. y. jei darbdavys, išmokėdamas darbo užmokestį, NPD netaikė, arba jei per metus pritaikė mažiau nei 12 mėnesių NPD, tai gyventojui gali susidaryti pajamų mokesčio permoka.

Pasinaudoti teise į visą priklausantį metinį NPD ir susigrąžinti pajamų mokesčio permoką gali gyventojai, dirbę ne visus 2021 metus, taip pat tie, kuriems NPD buvo taikytas, tačiau ne kiekvieną 2021 m. mėnesį, arba kurie darbdaviams nebuvo pateikę prašymo taikyti NPD.

Jeigu gyventojų 2021 m. metinės pajamos nesiekia 34 370,67 eurų⁵, tai dėl nepritaikyto metinio NPD arba pritaikytos ne visos jo sumos susidariusią pajamų mokesčio permoką gyventojai gali susigrąžinti deklaruodami metines pajamas.

Pavyzdys

Gyventojui 2021 m. nustatytas mėnesio darbo užmokestis – 642 eurų (MMA⁶). 2021 m. jis gavo 6 420 eurų darbo užmokestį už 10 mėnesių. Išmokėdamas kiekvieno mėnesio darbo užmokestį, darbdavys pritaikė 400 eurų mėnesio NPD, iš viso – 4 000 eurų. Gyventojas metinės pajamos neviršija 12 MMA sumos (7 704 eurų; 642 x 12), todėl 2021 m. jam taikytinas 4 800 eurų metinis NPD. Gyventojas pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje nuo apmokestintos⁷ 800 eurų (4 800 – 4 000) darbo užmokesčio sumos, atitinkančios nepritaikyto metinio NPD sumą, apskaičiuojama 160 eurų (800 x 20 : 100) pajamų mokesčio permoka.

¹ Toliau – VMI prie FM.

² Toliau – gyventojai.

³ Toliau – su darbo santykiais susijusios pajamos.

⁴ Neapmokestinamasis pajamų dydis.

⁵ T. y. riba, kurią pasiekus, metinis NPD nepriklauso.

⁶ Minimali mėnesinė alga 2021 m.

⁷ Taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Susigrąžinti nuo darbo užmokesčio išskaičiuoto pajamų mokesčio dalį gali riboto darbingumo asmenys, kuriems dėl nustatyto riboto darbingumo, neįgalumo ar specialiųjų poreikių 2021 m. nebuvo pritaikyti didesni (600 ar 645 eurų) mėnesio NPD.

Kai gyventojų 2021 m. metinės pajamos yra didesnės nei 34 370,67 eurų, tai metinis NPD netaikomas. Svarbu tai, kad, taikant mėnesio NPD, atsižvelgiama tik į darbo užmokesčio (su priedais bei priemokomis) sumą, o, apskaičiuojant metinį NPD, – į bendrą metinių pajamų sumą⁸ (GMP), todėl, gavus ir kitų apmokestinamųjų pajamų, metinis NPD sumažėja ar visai netaikomas. Sumažėjus metiniam NPD, gyventojui atsiranda pareiga jį perskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį. Riboto darbingumo asmenims, teisę į didesnius NPD (600 ar 645 eurų) turėjusiems visus 2021 metus, metinis NPD (7 200 ar 7 740 eurų) taikomas, neatsižvelgiant į GMP sumą.

Taikytino metinio NPD, grąžintino ar mokėtino pajamų mokesčio sumas galima apskaičiuoti savarankiškai, pasinaudojus VMI prie FM interneto svetainėje skelbiama metinio NPD skaičiuokle: https://www.vmi.lt/cms/metinio-neapmokestinamojo-pajamu-dydzio-skaiciuokle?qtj#_48_INSTANCE_EzXdu7vAgIW5_=https%3A%2F%2Fwww.vmi.lt%2FPP%2FMNPDskaiciuokle%2Findex.html%3F;

2. per mokestinį laikotarpį patyrė Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 21 straipsnyje nurodytas išlaidas, t. y. 2021 metais mokėjo:

2.1. gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį, kurioje nustatyta, kad gyvybės draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui ir naudos gavėju draudimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- gyventojų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje),
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia);

2.2. pensijų įmokas į III pakopos pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės⁹ valstybėje, turimus pensijų fondus pagal pensijų kaupimo sutartį, kurioje naudos gavėju kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia);

2.3. papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas į II pakopos pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių EEE valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) valstybėje narėje, turimus pensijų fondus, kurios mokamos pagal Pensijų kaupimo įstatymo 8 str. 4 dalies nuostatas ir kurios yra didesnės negu 3 proc. gyventojų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos;

2.4. už profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija, formaliojo profesinio mokymo programos modulį, kurį baigus įgyjama atitinkama kompetencija (kompetencijos), ir (ar) už studijas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija.

⁸ Į metines pajamas (GMP) metinio NPD taikymo tikslu neįskaičiuojamos neapmokestinamosios pajamos, išmokos, gyventojui išmokėtos pagal pasibaigusią arba nutrauktą gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, neviršijančios sumokėtų įmokų sumos, ne individualios veiklos pajamos, gautos už parduotas ar kitaip perleistas nuosavybės atliekas, taip pat iš veiklos pagal verslo liudijimą gautos pajamos.

⁹ Toliau – EEE valstybė.

Jei už studijas ar profesinį mokymą sumokėta skolintomis lėšomis (tam tikslui paimta iš kredito įstaigos paskola), tai iš metinių pajamų gali būti atimta per mokestinį laikotarpį gražinta šios paskolos dalis;

2.5. palūkanas už vieną iki 2008-12-31 paimtą kreditą (arba jo dalį) vienam gyvenamajam būstui statyti arba jam įsigyti arba už gyvenamojo būsto finansinę nuomą (lizingą);

2.6. už savo ar sutuoktinio naudai atliktus pastatų ir kitų statinių apdailos ir bet kokio remonto darbus, suteiktas lengvojo automobilio remonto, nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), iki 18 metų priežiūros paslaugas.

Bendra visų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į II ir III pakopos pensijų fondus, palūkanų už kreditą būstui įsigyti ar statyti, sumos už apdailos (remonto) darbus ir auklių paslaugas, už profesinį mokymą ar studijas sumokėtų įmokų) suma negali viršyti 25 procentų apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15, 20 ar 32 procentų pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos iš visų mokestiniais metais gautų pajamų atėmus GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 1-5 punktuose nurodytas sumas. Be to, atimamų gyvybės draudimo įmokų ir/ar įmokų į III ir II pakopos pensijų fondus išlaidų suma bet koku atveju **negali viršyti 1 500 eurų**, o išlaidų suma už apdailos (remonto) darbus ir (ar) auklių paslaugas – **2 000 eurų**.

Kaip susigrąžinti pajamų mokesčio permoką?

Pajamų mokesčio permoka apskaičiuojama gyventojų pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje (GPM311 forma¹⁰).

Pajamų mokesčio deklaracijoje turi būti nurodomos visos per 2021 m. mokestinį laikotarpį gyventojų gautos pajamos, išskyrus nurodytas Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašė¹¹.

Patogiausia ir paprasčiausia pajamų mokesčio deklaraciją užpildyti ir pateikti elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (adresu <https://deklaravimas.vmi.lt/>) pasinaudojus vedliu, parengtu pagal klausimų – atsakymų principą.

2021 m. mokestinio laikotarpio deklaracijas reikia pateikti iki šių metų gegužės 2 dienos. Iki š. m. gegužės 2 d. pasirinktą paramos gavėją ar politinę partiją paremti ketinantys gyventojai turi **elektroniniu būdu** pateikti Prašymą pervesti pajamų mokesčio dalį paramos gavėjams ir (arba) politinėms partijoms (FR0512 formos 05 versija¹²).

Asmenys, nuolatiniais Lietuvos gyventojais tapę dėl per dvejus vienas paskui kitą einančius kalendorinius metus Lietuvoje išbūtų 280 dienų ir vienais iš jų – 90 dienų ar daugiau, tų kalendorinių metų, kuriais jie atvyko į Lietuvą, pajamų mokesčio deklaracijas privalo pateikti iki kitų po atvykimo metų gruodžio 31 dienos, 2021 m. atvykusieji į Lietuvą 2021 m. – iki 2022 m. gruodžio 31 dienos.

Pajamų mokesčio permoka, apskaičiuota gyventojų iki š. m. gegužės 2 d. pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje, gražinama iki 2022 m. liepos 31 d., o pagal pateiktą po š. m. gegužės 3 d., – per 90 dienų po jos gavimo VMI dienos.

Gyventojas, nepasinaudojęs mokesčio lengvatomis 2020 m. ar ankstesniais metais, gali jomis pasinaudoti, šiame pateikdamas ar patikslindamas 2020 m., 2019 m., 2018 m. ar 2017 m. mokestinio laikotarpio pajamų mokesčio deklaracijas.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

Virginija Trafimovienė, tel. (8 5)268 7932, el. p. virginija.trafimoviene@vmi.lt,

Valė Gaidė, tel. (8 5) 2687 894, el. p. vale.gaide@vmi.lt

¹⁰ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

¹¹ Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių 2 priede.

¹² Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2021 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. VA-76.